

Blueprint of the Sky: een zonwijzer

Hans Wilschut

Foto: ArtJunk, Keulen

Tijdens een winterwandeling door Keulen komen we langs de Sankt-Peter. Als een kerk open is ga ik altijd even kijken. Mijn vrouw noemt dat "kerkjies kijken". Ook dit keer wacht ons een verassing.

De Sankt-Peter wordt "gedaan" door de Jezuiten. Er worden wel diensten gehouden, maar de kerk is vrijwel leeg en een kunstenaar mag iets met – of in – de kerk doen voor een half jaar of zo. Nu was dat Lyoudmila Milanova. Ze heeft een grote spiegel in het midden van de kerk gezet die van bovenaf beschenen wordt door een schijnwerper. De spiegel werpt een lichtvlek op de kerkmuur. In de lege kerk blijkt toch een oppasser te zijn. Die vertelt ons dat de spiegel beweegt en daarbij de lichtbundel weerkaatst in de richting van de zon. Het is dus een zonwijzer!

Dat de zon laag staat op deze dag, 4 januari om 13.17 uur (even rekenen: 15° 46') laat de tweede foto goed zien. De titel van het werk is 'Blueprint of the Sky'. We blijven nog even kijken om de beweging te volgen, zoals je een schaduw ziet veranderen. Het maakt op deze koude grijze dag een grote indruk op mij. Als we de kerk verlaten zien we even verderop een gedenkplaat van Rubens die daar gewoond heeft op Sternengasse 10. Dan valt het kwartje betreffende het enige schilderij in de kerk. Dat is een schilderij van Rubens, met de kruisiging van Sint-Pieter. We waren in de doopkerk van Peter Paul Rubens.

Ik nam contact op met de kunstenaar, die me uitnodigde voor de 'finissage' (de installatie is nu dus verwijderd). Daar leer ik dat de beweging zeer precies is, ook de tijdsvereffening wordt meegenomen. De kunstenaar vertelt bij deze gelegenheid ook wat de

gedachte is achter deze installatie. Die kan ik niet goed volgen; ik vind het gewoon een zeer sterk beeld.

Het woord zonwijzer in de betekenis van wijzer naar de zon bestaat, geloof ik, niet. Frans Maes noemt me twee objecten die als zodanig fungeren: één voor het station in Amersfoort¹ en één in Capelle aan den IJssel². Ook wijst hij erop dat de installatie als het ware een omgekeerde heliostaat is. Een heliostaat is een instrument dat het verschuivende zonlicht in een vaste richting weerkaatst. Met als voorbeelden een dorpsplein³, een parkeergarage⁴, een tafel onderin een trappenhuis⁵, of de toren van een zonnekrachtcentrale. Die moet ik

allemaal nog eens in het echt gaan zien.

Foto: H.W. Wilschut

Referenties

1. www.spoorbeeld.nl/databank/eigentijdse-zonnewijzer
2. www.dezonnewijzerkring.nl/zw-maand/zw-maand-12/zw-12-03.php
3. Zon & Tijd 2019.4, p. 8-11
4. Zon & Tijd 2019.2, p. 33
5. Zon & Tijd 2020.1, p. 26 en 2020.2, p. 32